

NETTVERSJON
(noe korrigert i forhold til originalversjon)

Fylkeslegen i Oslo og Akershus

Postboks 8111 Dep
0032 Oslo

Oslo, 9. mars 2006

Deres ref:

Vår ref: JSGH-1/2006

Klage på rettsoppnevnt psykolog som sakkyndig

Innholdsfortegnelse

1. Klagens parter
2. Klagen gjelder
3. Historikk og klagens realiteter
4. Sakkyndigrollen og faglighet
5. Oppsummering
6. Vedlegg

1. Klager:

Klagers representant:
Foreningen Menn og Omsorg
Postboks 2947 Landås
5825 Bergen

Innklaget:

Psykolog Jon Ståle Gjesdal Henriksen
Bygdøy Allè 3
0257 Oslo

og

Klager:
(Klagers navn)
(Klagers adresse)

Det formodes at kravene som stilles i helsepersonellovens § 55 første og andre ledd er tilfredstilt, ved at klager og klagers representant begge underskriver dette dokument.

2. Klagen gjelder:

Om psykolog Jon Ståle Gjesdal Henriksens virke som sakkyndig psykolog, tilfredsstillende helsepersonellovens krav til faglighet jfr. §§ 4 og 15. Vi anser at virke som sakkyndig psykolog i retten utfører "arbeid" som nevnt under § 4, og derfor også omfattes av denne.

3. Historikk og klagens realiteter

Klager (far) er opprinnelig fra Iran, og far til (barn) født (barnets fødselsdato). (Far) og barnets mor, (mor) (opprinnelig fra Bosnia), har praktisert delt omsorg (delt bosted) for barnet som en frivillig ordning siden samlivsbruddet i september 2003. Foreldrene inngikk 11. november 2003 en skriftlig avtale om delt omsorg. Foreldrene er separert. Fra og med 6. januar 2006 har (far) latt være å levere barnet til mor, i strid med den inngåtte avtale. Årsaken til dette er at (far) oppdaget merker på barnets arm som han mener sammenfaller med fysisk mishandling. Barnet har i følge (far) sagt at det var "bestemor" (som bor sammen med (mor)) som hadde kløpet ham i armen. Han har også i henhold til (far) uttalt at han ikke ønsker å reise tilbake til moren og bestemoren. Som barnets far har han et klart ansvar for å beskytte barnet mot overgrep, også når det forligger en klar mistanke om dette. På denne bakgrunn samt opplysninger om at (barn) har sagt til personalet i barnehagen han gikk i, om at "mor slår ham", valgte (far) å holde barnet hos seg inntil videre. Han tok deretter kontakt med Foreningen Menn og Omsorg, politiet, barnevernet og Nic Waals institutt i sakens anledning.

To ganger forsøkte (far) å anmelde forholdet til Stovner politistasjon (Oslo politidistrikt), men ble begge ganger avvist med begrunnelse at politiet ikke hadde tid til å ta i mot anmeldelsen (til tross for at familievold angivelig skal være høyt prioritert hos politiet, særskilt i forhold til barn). Den 11.01.2006 tok politiet imidlertid tilslutt i mot anmeldelsen.

(Far) henvendte seg til Barneverntjenesten i Oslo kommune, som i sin rapport 12.01.2006 (vedlegg 1) anbefalte (far) å holde barnet tilbake "hvis far er alvorlig redd for at gutten vil bli utsatt for fysiske eller psykiske reaksjoner".

Barneverntjenesten ble så kontaktet av avd. leder i (barnehagens navn) barnehage ("andre offentlige", som barneverntjenesten har kodet henvendelsen). Barnet skal ha opplyst for barnehagen at "mamma slår meg" og at bestemoren skal ha kløpet ham i armen. Barnehagens bekymring til barneverntjenesten dreide seg imidlertid ikke om dette, men om et "inntrykk av" at barnet skal ha vært instruert av (far) for å si akkurat dette i barnehagen. Rapport av 16.01.2006 er vedlagt (vedlegg 2).

(Far) kontaktet så Torshov Helsesenter DA som henviste gutten til videre utredning. I brev fra Lovisenberg Diakonale Sykehus v/Nic Waals Institutt 10.02.2006 (vedlegg 3) fremgår det at (mor) først samtykket til en utredning av barnet, men at hun så trakk samtykket tilbake fordi hun ville vente til "samværsordning er avklart".

(Barn) har pr. i dag fremdeles ikke mottatt adekvat utredning og hjelp fra helsetjenesten. Dette på grunn av mors manglende samtykke til at dette kan skje.

(Mor), representert ved advokat Mette Lisbeth Jensen, tok den 13. februar ut stevning mot (far) i sak etter barneloven, for Oslo tingrett. Tingretten oppnevnte så 08.02.2006 psykolog Jon Ståle Gjesdal Henriksen som sakkyndig i familiesak, forberedende rettsmøte (vedlegg 4).

Hans mandat er beskrevet som "å bidra til sakens opplysning" og "avklare hvilke problemer partene midlertidig bør bli enige om og medvirke ved mekling mellom partene. Mandatet vil bli endret dersom dette anses hensiktsmessig".

(Far) og (mor) møttes så i Oslo tingrett 16.02.2006. Utskrift av kjennelse av 20.02.2006 ligger vedlagt (vedlegg 5). Den innklagede psykolog var tilstede i rettsmøtet for å gjennomføre forliksforhandlinger etter "Konflikt- og forsoningsmodellen" (som ikke førte frem til verken forlik eller forsoning). Før forliksforhandlingene ble avsluttet, har Gjesdal Henriksen gitt en muntlig oppsummering av sitt syn (som sakkyndig).

Vi siterer denne uttalelse slik den er gjengitt i kjennelsen fra Oslo tingrett, med vår egen punktwise referanseinndeling:

(3.1) Uansett hva årsaken måtte være er 5 uker uten kontakt mellom mor og sønn svært alvorlig. Det burde vært tilrettelagt for kontakt. Mor har forsøkt dette, men har ikke fått støtte fra far. Ifølge far skal (barn) ha sagt "mor og (mormor) (mormor) slår". Det er svært uvanlig å høre dette fra en 4 åring. Han skal også ha sagt at han ikke vil til mor.

(3.2) Det er på grensen til det usannsynlige at en 4 åring fastholder slike utsagn om en fast omsorgsperson.

(3.3) Far har opplyst om et blåmerke på (barn) arm. Hvis merket har kommet ved et uhell, er det blitt brukt i konflikten mellom foreldrene. Om merket er påført, er det ennå mer alvorlig.

(3.4) Den sakkyndige ser det som svært alvorlig at far har hindret kontakt med mor. (Barn) må ha hatt en stor fortvilelse og følt et stort savn. Han kan ikke skjønne at det er et brudd mellom foreldrene. Barn på denne alder er egosentriske og tar selv skylden.

(3.5) Han er påført en skadelig tilleggsbelastning og er utsatt for et traume som far må holdes ansvarlig for.

Mor har gjennom perioden uten kontakt med sønnen vært villig til å strekke seg veldig langt for å få kontakt. Den sakkyndige håper at samværet med mor kan gjenopptas snarest mulig, og er svært bekymret for det gutten har vært utsatt for.

(3.6) Om utredningen på Nic Waals Institutt, som mor avlyste, uttalte den sakkyndige det ville være uheldig å gå i gang med en utredning når konfliktnivået er så høyt. Det var en klok beslutning å avbestille timen for å avvente kontakten mellom mor og sønn.

(3.7) Den sakkyndige er bekymret for om gutten skal fortsette med delt omsorg. Delt omsorg anbefales aldri for så små barn. Små barn har behov for en omsorgsbasis og delt omsorg forutsetter uansett at foreldrene samarbeider godt.

At mor har fått en ny samboer kan være en utfordring, men kan ikke forklare at (barn) ikke vil treffe sin mor. (3.8) Det er ikke barnpsykologisk sannsynlig.

4. Sakkyndigrollen og faglighet

Klagen gjelder den innklagede psykologs faglighet i sin sakkyndige vurdering. Retten legger som regel lit til at en sakkyndig behersker sitt fag og for øvrig kjenner sine faglige begrensninger i forhold til dette. Det formodes at det er Oslo tingretts mandat for innklagede, første punkt som lyder "*...å bidra til sakens opplysning*" som gjelder for hans uttalelser i retten. Det fremgår ikke av kjennelsen (vedlegg 5) at mandatet skal ha vært endret i løpet av forhandlingene.

Det skal presiseres at den innklagede psykolog ikke har sett barnet i det hele tatt, og kun observert foreldrene i retten. Far har i alle fall ikke møtt ham før under rettsforhandlingene.

Av en sakkyndig skal man forvente at de faglige kunnskaper og trygghet er av høy kvalitet. Å kjenne sine egne faglige begrensninger, og erkjenne disse, er også viktig i en rettssak. Klager og FMO vil at Fylkeslegen (Helsetilsynet) tar stilling til og vurderer den rent psykologfaglige siden av den innklagede psykologs påstander i retten, i forhold til kravene til faglighet i helsepersonelloven:

4.1 Om det er psykologfaglige holdepunkter for påstand 3.1, om at det er "*svært alvorlig*" med 5 uker uten kontakt mellom mor og sønn.

4.2 Om det er psykologfaglige holdepunkter for påstand 3.2, om at "*det er på grensen til det usannsynlige at en 4 åring fastholder slike utsagn om en fast omsorgsperson*"

4.3 Om det er etisk forsvarlig å fremsette påstand 3.3, tredje setning om blåmerket på barnets arm. Slik det er fremstilt så antyder den innklagede psykolog at far har påført sin egen sønn skade, for å bruke dette som et argument for å holde barnet tilbake.

4.4 Om det er psykologfaglige holdepunkter for påstand 3.4, som i og for seg er en konkretisering av pkt. 4.1.

4.5 Om det er psykologfaglige holdepunkter for påstand 3.5, der psykologen hevder at barnet er "*påført en skadelig tilleggsbelastning og er utsatt for et traume som far må holdes ansvarlig for*".

Fylkeslegen bes ta stilling til om det er forsvarlig av helsepersonell å påstå at barnet "er påført" nevnte belastning, og om det er forsvarlig å påstå at barnet "er utsatt for et traume", og ikke minst påstanden om at "*..som far må holdes ansvarlig for*". Dette er en sakkyndig uttalelse gitt i retten av en psykolog som over hodet ikke har truffet barnet. Fylkeslegen bes spesielt ta stilling til forsvarligheten av å stille "diagnose" uten noe videre kjennskap til partene han omtaler.

4.6 Om det er psykologfaglige holdepunkter for påstand 3.6, at det er "*uheldig å gå i gang med en utredning når konfliktnivået er så høyt*", og at "*det var en klok beslutning*" av mor å hindre at barnet fikk utredning på Nic Waals Institutt.

FMO og klager vil bemerke at barnet saken gjelder har en selvstendig rett til å motta helsetjenester når dette trengs, og barnet har krav på å bli tatt seriøst av helsevesenet med tanke på å avdekke mishandling av barnet.

Vi stiller oss mildt sagt undrende til hvordan en sakkyndig psykolog over hodet kan mene at det er "klokt" å forhindre en undersøkelse av et barn som påstår at det er

utsatt for vold. Vi mener dette alene er grunnlag for å frata den innklagede psykolog hans autorisasjon som psykolog. Fylkeslegen bes vurdere dette.

4.7 Om det er psykologfaglige holdepunkter for påstandene i 3.7:

- at det er grunnlag for bekymring for å fortsette med delt omsorg
- at det faktisk er psykologfaglig enighet om at delt omsorg ikke kan anbefales for så små barn (4 år)
- at delt omsorg forutsetter at foreldrene samarbeider godt

FMO vil her bemerke at vi tror psykologen her blander barnelovgivning med psykologi, og følgelig har forlatt mandatet. Delt omsorg (delt bosted) i barnelovgivningen var en mulighet domstolene kunne velge frem til slutten av nittitallet. En lovendring gjorde det senere umulig for domstolene å velge denne løsningen. Domstolene må nå velge en av partene i en barnefordelingssak, og tilkjenne omsorgen til denne. Den andre parten får så status som samværsforelder (i de tilfeller det faktisk tilkjennes samvær).

I dag kan delt omsorg (delt bosted) kun gjennomføres ved frivillig avtale mellom foreldrene, og kan med rette kalles for lite konfliktfylte relasjoner. Imidlertid er definisjonen av "delt omsorg" egentlig en samværsordning der barnet tilbringer tilnærmet like mye tid hos sine respektive foreldre etter samlivsbrudd. I sitt vesen er det ikke grunnlag for å påstå at det er en forutsetning at foreldrene samarbeidet godt ved en slik praksis, da det ikke antas å være noe krav om godt samarbeidsklima for eksempel en 40/60 ordning, der barnet tilbringer *tilnærmet* like mye tid hos sine respektive foreldre. Det er videre å opplyse om at man ikke har noen forskning eller empiriske kunnskaper om hvordan tidligere rettslige avgjørelser om delt omsorg, i saker det foreldrene har hatt et visst konfliktnivå, har slått seg ut i ettertid med hensyn til livskvaliteten til barna.

FMO og klager gjentar derfor spørsmålet: Er det faglig forsvarlig for en psykolog å påstå at delt omsorg i denne saken er en dårlig løsning? Er det videre en bred enighet i psykologmiljøet om at delt omsorg ikke er bra for 4 år gamle barn? Hvilken empirisk kunnskap eller vitenskapelig anerkjent forskning ligger i så fall bak denne påberopte psykologfaglige kunnskap?

4.8 Om det er psykologfaglige holdepunkter for påstandene i 3.8, at "*det er ikke barnepsykologisk sannsynlig*", at (barn) ikke vil treffe sin mor på grunn av mor har fått en ny samboer?

5. Oppsummering

Retten oppnevner fra tid til annen personer som sakkyndige. I dette tilfellet en psykolog, som har uttalt seg om barnefaglige forhold. FMO og klager ser ikke noe spesielt samsvar mellom den innklagede psykologs påstander, helt uten motforestillinger eller reservasjoner, om angivelige barnefaglige forhold som vi synes ligger langt unna den alminnelige oppfatning om slike forhold.

(Barn) har i dag ikke mottatt sin sårt trengte utredning, med tanke på å avdekke et eventuelt mishandlingsforhold. Barnets behov har, i tråd med den innklagede psykologs holdning til spørsmålet, blitt satt til side ved at fars ønske om adekvat og faglig bistand fra helsevesenet for sin sønn er blitt frarådet. Vi har ingen forståelse for oppfatningen om at barnets eventuelle medisinske og/eller psykologiske behov skal tilsidesettes fordi det angivelig er et "høyt konfliktnivå" mellom foreldrene. I tråd med kjennelsen fra Oslo tingrett har (far) nå samvær med sin sønn to netter i måneden. Tidligere har han hatt sønnen hos seg 14 netter i måneden. Det synes at tingretten har lagt den innklagede psykologs bekymringer for delt omsorg til grunn, og derfor nå

avskåret farens tilstedeværelse i barnets liv kraftig. Dette må tas med i totalvurderingen av psykolog Jon Ståle Gjesdal Henriksens faglige grunnlag, når Fylkeslegen nå må ta stilling til om Gjesdal Henriksens faglige meritter slik den er fremkommet i Oslo tingrett, er forsvarlig ut fra helsepersonellovens forventninger og krav.

Vi mener at det ikke finnes psykologfaglig dekning for noen som helst av hans uttalelser til retten som sakkyndig, noe som selvsagt er grunnlaget for denne klagen. Vi minner om at hans synspunkt, der han synes det er "klokt" å vente med en utredning der barnet eventuelt kan kanalisere sin opplevelse av mishandling. Vi mener tvert i mot at dette er særdeles uforsvarlig. Til tross for at det er (far) som har initiert prosessen med å få sikret sin sønn adekvat helsehjelp, har Gjesdal Henriksen på mange måter lykkes med å fremstille far som en som ikke forstår barnets behov, men som tvert i mot allerede har påført barnet "traume" og en "skadelig belastning som far må holdes ansvarlig for".

Hvis det skulle vise seg at Gjesdal Henriksens psykologfaglige påstander i retten ikke har solid forankring i etablert psykologisk vitenskap, så må det sterkt vurderes å trekke hans autorisasjon tilbake.

Med hilsen
Foreningen Menn og Omsorg

Klager

Einar Nyaas

(Far)

6. Vedlegg

1. Rapport fra Barnevernvakten 12.01.2006
2. Rapport fra Barnevernvakten 16.01.2006
3. Brev fra Lovisenberg Diakonale Sykehus 10.02.2006
4. Oppnevning av sakkyndig, Oslo tingrett 08.02.2006
5. Kjennelse fra Oslo tingrett 20.02.2006
(06-015519TVI-OTIR/02)